

cotné smlouvy jeví se tudíž takto: První soudce přisoudil z tohoto titulu žalobci 1.035 Kč. Od toho však jest odečísti oněch 318 Kč, takže žalovaný jest bezdůvodně obohacen jen o 717 Kč. Neodpovídalo by zajisté ani zákonu ani slušnosti, by jednak žalovaný neplatil přiměřeně hodiny přes čas, a na druhé straně, aby žalobce neplatil polovici příspěvků pojišťovacích a žalovaný, aby je platil za něho ze svého.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl žalobcovu dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce posoudil odvolací soud věc správně, odpočítav od náhrady přiznané žalobci z příčiny bezdůvodného obohacení žalovaného na úkor žalobcův částku 318 Kč, kterou žalovaný, jak bylo zjištěno, zaplatil za žalobce na pojišťovacích příspěvcích. Ze zjištěných skutečností, že žalovaný oznámil žalobci, když mu platil mzdu za prvé jízdy do lesa a když se žalobce hlásil o hodiny přes čas, že za tyto hodiny platiti nebude, poněvadž za ně bude platiti celé pojišťovací příspěvky, a že žalovaný toto jeho oznámení mlčky přijal, dospěl odvolací soud právem k úsudku, že žalovaný neměl v úmyslu, ony příspěvky 318 Kč žalobci snad darovati, nýbrž že jeho úmyslem bylo, honorovati takto hodiny přes čas, což bylo známo i žalobci. Dovolatelův poukaz na ustanovení § 164 zákona o sociálním pojištění ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. není případný, neboť tu nejde o strhování poloviny pojistného ze mzdy, nýbrž jen o posouzení, zdali se žalobci dostalo za jeho práce přiměřené úplaty a zdali a pokud byl v tomto směru žalovaným nespravedlivě zkrácen. (Rozhodnutí čís. 8717, 8818, 9817 a 10226 sb. n. s.).

Čís. 10890.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Nestačí pouhý podpis zmocněncův, třebas s dodatkem, vyjadřujícím zmocnění, není-li při něm zároveň vyjádřeno, za koho bylo podepsáno, není-li jméno (firma) zastoupeného ze směnky zjevna. Byl-li tímto způsobem podepsán výstavce, není vyhověno ani požadavku formální platnosti a celá směnka jest neplatna.

Podepíše-li za firmu prokurista, netřeba ještě zvláště vykazovati zmocnění, jež má na zřeteli § 102, druhý odstavec, směn. zák. K podpisu směnky za firmu nestačí však již pouhý podpis prokuristy, třebas s dodatkem p. p., nýbrž jest podepsati firemně.

(Rozh. ze dne 20. června 1931, Rv I 947/31.)

Na směnce, přijaté žalovaným, byl podepsán jako výstavce Erich S. s dodatkem p. p. (per procura), jako prvý indosant byl uveden opět Erich S., avšak bez dodatku. Erich S. podepsal směnku jako prokurista firmy B. Směnka byla S-em indosována na žalobce, jenž ji zažaloval proti ža-

lovanému. V námitkách uplatňoval žalovaný, že se nechtěl zavázati Erichu S-ovi, nýbrž jen firmě B., Erich S. že však vyplnil blanco přijatou směnku potud nesprávně, pokud uvedl sebe jako výstavce per procura, aniž uvedl pro koho. Erich S. chtěl směnku vystaviti jen pro firmu B., které žalovaný dluhoval kupní cenu, nikoliv však pro sebe, takže jen firma B. mohla směnku indosovati. Indosace směnky se nestala pravým výstavcem, firmou B., ani jejím jménem. Procesní soud prvního stádu ponechal směnečný platební příkaz v platnosti, odvolací soud směnečný platební příkaz zrušil. Důvody: Základní chybou napadeného rozsudku je právní názor procesního soudu, že ze směnečného prohlášení, jež učinil prokurista, třebas s dodatkem vyznačujícím prokuru, avšak bez znamenání firmy, jest oprávněn a zavázán sám osobně. Zpravidla má ovšem směnečné prohlášení, učiněné za jinou osobu, platnost jen, je-li při něm uvedeno jméno osoby, za kterou bylo učiněno, a bylo-li zmocnění k podpisu směnky, jež musí býti písemné, ověřeno (§ 102 sm. zák.), jinak je ze směnečného prohlášení zavázán a oprávněn jen ten, kdo je učinil (§ 103 sm. zák.). Než předpisem § 102 čis. 3 sm. zák. byla zákonná ustanovení o znamenání firmy kupcovy zachována v platnosti. Že prokurista může svým podpisem platně zavázati směnečně principála, o tom nemůže býti vzhledem k ustanovení čl. 42 obch. zák. pochybnosti. Zákon mu sice ukládá, by firmu svého principála znamenal tak, že k ní připojí dodatek vyznačující prokuru a svůj podpis (čl. 44 obch. zák.), nešetření tohoto předpisu nemá však v zápětí neplatnost prohlášení učiněného za firmu, nýbrž jest předpis čl. 44 obch. zák. jen rázu policejního, za jehož porušení ukládá zákon provinilci jen pořádkovou pokutu (čl. 45 čis. 4 obch. zák.). To slušelo uvést i na vyvrácení opačného stanoviska odvolatelova, podle něhož je směnka takto podepsaná neplatná. Na zažalované směnce, jež je vystavena na řád vlastní, je podepsán jako výstavec Erich S. s dodatkem »pp.« (per procura), jako pravý indossant přichází na rubu směnky opět Erich S., tentokrát však bez dodatku, naznačujícího prokuru. Podle zjištění napadeného rozsudku podepsal Erich S. zažalovanou směnku jako prokurista v zastoupení firmy B. s dodatkem »pp.« a byla mu směnka ta firmou B., an za ni zaplatil u banky 18.000 Kč, přenechána do vlastnictví. Soud odvolací doplňuje zjištění procesního soudu, zjišťuje dále, že Erich S. byl tehdy skutečně prokuristou firmy B. Zjišťuje to na základě jeho svědecké výpovědi. Z toho plyne, že výstavcem a remitentem zažalované směnky nebyl Erich S., nýbrž firma B. Poněvadž první indosament na směnce může pocházeti jen od remitenta (§ 32 sm. zák.), mohla býti zažalovaná směnka girována po prvé jen firmou B. a nikoli Erichem S-em vlastním jménem, jak se stalo. Tím, že zažalovanou směnku giroval Erich S. vlastním jménem, byla řada indosamentů přerušena (§ 32 sm. zák.). Na tuto vadu směnky poukázal odvolatel již v písemných námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu. Neučinil to arci tak jasně, jako nyní v odvolání, nicméně to učinil způsobem dostatečným, poněvadž namítal, že zažalovaná směnka, jak z jejího rubra patrné, nebyla girována ani firmou B., ani jejím jménem. Nelze ovšem upříti, že by byl

Erich S. mohl přes tuto vadu zažalovanou směnku platně na odpůrkyni girovati, kdyby byl směnky nabyt způsobem obecnoprávním, neboť vlastnictví ke směnce lze nabýti nejen způsobem směnečnoprávním, nýbrž i obecnoprávním a, byl-li tento obecnoprávní způsob nabytí směnky dokázán, neruší se tím nepřetržitá řada indosamentů na směnce. Aby řada indosamentů nebyla přerušena, byl by musil Erich S. nabýti zažalované směnky vzhledem k jejímu obsahu teprve, když ji za firmu B. podepsal. Odpůrkyně sice ve sporu tvrdila, že Erich S. nabyt zažalované směnky od firmy B. způsobem obecnoprávním, že však jí nabyt teprve, když ji za firmu B. podepsal, to odpůrkyně netvrdila a naopak z jejího přednesu vyplývá, že směnka byla nejdříve Erichu S-ovi firmou B. přenechána a pak že ji teprve Erich S. podepsal jako výstavce sám a že ji pak giroval na odpůrkyni. Tvrzení to se ovšem se zjištěným stavem věci nesrovnává. Za tohoto stavu věci měl však býti směnečný platební příkaz zrušen a poněvadž se tak nestalo, nezbylo než na oprávněné odvolání napadený rozsudek změnit, jak se stalo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání opřenému o dovoiací důvody § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. nelze přiznati oprávnění. Ze žalobní směnky, vydané na vlastní řád, patrně, že výstavcem jest »Erich S. p. p.« a že směnka byla převedena blanco indosamentem Ericha S-a, avšak bez dodatku »p. p.«. Nelze tudíž pokládati Ericha S-a za výstavce ve vlastním jméně, nýbrž za zmocněnce (prokuristu) ve směnce nepojmenované třetí osoby, kterou byla, jak později vysvětleno, firma B., jejímž byl S. podle zjištění odvolacího soudu skutečně prokuristou. Jde tudíž o podpis zástupcem ve smyslu § 102 sm. zák., podle něhož se vyhledává, aby zmocněný podepsal své jméno s dodatkem, za koho podepsal. Nestačí jen podpis zmocněncův, třeba s dodatkem, vyjadřujícím zmocnění, není-li při něm zároveň vyjádřeno, za koho bylo podepsáno, není-li jméno nebo firma zastoupeného ze směnky zjevná (srov. Hermann-Otavský, Českosl. právo směnečné druhé vydání str. 50). Byl-li tímto způsobem podepsán výstavce, není vyhověno ani požadavku formální platnosti a celá směnka jest neplatna. Plyne to z úvahy, že není tu vlastně vůbec podpisu výstavcova jménem anebo firmou (§ 3 čís. 5 sm. zák.), neboť podepsaný zmocněnec podle obsahu směnky za sebe nepodepsal, neuvedl však ani za koho podepsal (§ 102 odstavec první sm. zák.), takže ze směnky není osoba výstavcova vůbec patrna. Nedostává se tedy směnce podstatné náležitosti § 3 čís. 5 sm. zák. Podle § 102 třetí odstavec sm. zák. zůstávají ovšem nedotčena zákonná ustanovení o znamenání firmy kupcovy. To znamená, že, podepíše-li za firmu prokurista, který podle čl. 41 a 44 obch. zák. jest oprávněn jménem principála znamenati firmu, netřeba ještě zvláště vykazovati zmocnění, které má na zřeteli § 102 druhý odstavec sm. zák. V souzeném případě nepodepsal však Erich S. za firmu B. způsobem zákonem vyloučeným (čl. 44 obch. zák.) a nelze proto přikládati jeho pod-

pisu jako výstavce význam podpisu firmy B. Ale, i kdyby se přisvědčilo právnímu názoru odvolacího soudu, že předpis čl. 44 obch. zák. má jen ráz policejní a že za jeho porušení ukládá zákon provinilci jen pořádkovou pokutu, ač doslov čl. 45 obch. zák. tomu nenasvědčuje, nebylo by lze z toho ještě dovozovati, že by k podpisu směnky za firmu vzhledem ke zvláštním předpisům směnečného zákona postačil již pouhý podpis prokuristy, třeba s dodatkem p. p. Prokurista jest sice oprávněn předsevzítí za principála veškeré úkony a právní jednání soudní i mimosoudní, která s sebou přináší provozování obchodní živnosti bez zvláštní plné moci — až na zcizení a zavazení nemovitosti (čl. 42 obch. zák.) — tudíž podstoupiti i závazky směnečné, nelze však přehlédnouti, že podle směnečného zákona se vyžaduje, jak již bylo uvedeno, k platnosti směnky podpis výstavců jménem neb firmou (§ 3 čís. 5 sm. zák.), takže, měla-li by býti výstavcem firma B., bylo by nezbytno, by ona neb její prokurista (čl. 44 obch. zák.) podepsali firemně. Posléze jest uvéstí, že předpis § 103 sm. zák. tu vůbec nedopadá, zvláště, ano bylo odvolacím soudem zjištěno, že Erich S. byl prokuristou firmy B., takže jeho plná moc i k podstoupení závazků směnečných vyplývala již ze zákona (čl. 42 obch. zák.).

Čís. 10891.

Byl-li předmětem koupě na splátky kromě losů také československý zlatý dukát, byl porušen nejen zákaz § 2 a) zákona ze dne 30. června 1878, čís. 90 ř. zák., nýbrž i zákaz § 1 téhož zákona. Celá smlouva jest nicotna podle § 879 obč. zák.

(Rozh. ze dne 20. června 1931, Rv II 337/30.)

Dne 23. listopadu 1927 nabízel zástupce strany žalované podle tištěného prospektu straně žalující 15 československých státních losů premiových (stavebních v nom. hodnotě po 100 Kč, 15 československých losů červeného kříže v nom. hodnotě po 20 Kč, 15 srbských státních losů tabákových v nom. hodnotě po 10 frcs., 15 tureckých státních losů premiových v nom. hodnotě po 400 frcs. a jako premii jeden československý zlatý dukát proti zaplacení 24 měsíčních splátek po 500 Kč. Tuto nabídku strana žalující přijala a obdržela pak prodejní listinu ze dne 11. ledna 1928, podle níž jí byly prodány shora uvedené losy a slíben dukát jako premie, a to za úhrnnou kupní cenu 12.000 Kč, která měla býti zaplavena ve 24 měsíčních splátkách po 500 Kč kromě dalších poplatků za kolky, daň a poštovné úhrnem 300 Kč. Ceny jednotlivých losů nebyly uvedeny v prodejní listině. Na kupní cenu zaplatil žalobce v době od 23. listopadu 1927 včetně do března 1929 celkem 7.300 Kč, úroky zaplacených splátek činily do dne žaloby úhrnem 300 Kč. V žalobě, jíž se domáhal žalobce na žalovaném zaplacení 7.600 Kč, tvrdil žalobce toto: Prodejní listina neodpovídá podmínkám § 2 b) zák. o prodeji losů na splátky, poněvadž prodejní ceny jednotlivých druhů losů nejsou jednot-